„ſupremæ poteſtatis erga Regem & ſuam ſucceſſionis „ſanguinis poſteritatem tenebunt,"Ita refert Philippus Probus in Supplemento ad Tractatum *Juris Regaliæ* per Arnulphum Ruzæum,*q.2.n.6.*qui *n.7.*aſſerit,ob hoc juramentum,omnes Epiſcopos Regni Franciæ *fideles Conſiliarios Regis* appellari.

XV. Nequaquam tamen ſufficit hoc fidelitatis juramentum præſtitum eſſe,ſed inſuper requiritur, quòd Lit„teræ Regiæ atteſtantes dictum juramentum ſic fuiſſe „præſtitum(inquit Philippus Probus loco citato *q.3.n.2.*) „præſentatæ , regiſtratæ & expeditæ fuerint in Camera „computorum:& quod Receptor ſeu Commiſſus ad re„ceptam ipſius Regaliæ receperit mandatum à prædicta „Camera emanatum,per quòd mandetur quòd levet ma„num Regis,& permittat dictum Epiſcopum uti & gau„dere,ponendo ipſam temporalitatem ad plenam deli„berantiam:nec ante receptionem hujuſmodi mandati à „dicto Receptore,ſeu Commiſſo,reputatur dicta Regalia „clauſa,ſed uſq; ad diem ipſius receptionis , tenetur red„dere computum & rationem de fructibus hujuſmodi „temporalibus,& confert Rex beneficia tamquam in Re„galia vacantia , & hoc de jure & conſuetudine Regis & „ſuæ Coronæ Franciæ.

XVI.Ut faciliùs intelligantur,quæ hic de apertione & *clauſura Regaliæ* dicuntur,notandum,Jus *Regaliæ* juxta hodiernum,præcipuè Regni Galliæ,ſtylum & modum loquendi,eſſe Jus quo Rex Sede vacante ſibi attribuit diſpoſitionem omnium proventuum Epiſcopatus; & collationem *pleno* jure omnium Beneficiorum non Curatorum ad liberam collationem Epiſcopi ſpectantium.

Dicitur ergo Regalia *aperta*,quando per mortem Epiſcopi,aut alio modò Sedes vacat;tunc enim Regi Jus *Regaliæ* jam deſcriptum acquiritur,ſive *aperitur*.

Manet autem *aperta Regalia*,ſive Jus illud apud Regem manet,quouſq; novus Epiſcopus præſtito juramento, ac litteris Regiis obtentis & regiſtratis,& manus Regiæ levatione factâ poſſeſſionem Epiſcopatus *per ſe* acceperit; quo demum,juxta modernam praxim,Regalia *clauditur* ſive Jus Regium tam quoad proventuum diſpoſitionem, quàm Beneficiorum collationem extinguitur, & plenaria diſpoſitio Epiſcopo defertur.

XVII.Porrò de hoc Jure *Regaliæ* plura dicemus parte ſecundâ,ubi de collatione Beneficiorum tractandum erit; illud equidem ſciendum,neq; in Regno Galliæ jam pridem omnes Epiſcopatus huic juri fuiſſe ſubjectos, uti paſſim Authores de illo Jure tractantes teſtantur; atq; inter cæteros Philippus Probus qui loco ſuprà allegato *q.6.c.e.* numerat Archiepiſcopatus & Epiſcopatus qui huic fuerint ſubjecti, & qui ab eo exempti; manſeruntq; plures Eccleſiæ ab hoc jure liberæ;atq; per Arreſta Regia in ea libertate conſervatæ fuerunt uſq; ad annum 1673.quando in conformitatem Arreſti Parlamenti Pariſienſis Rex declaravit,jus *Regaliæ* eſſe inalienabile & impræſcriptibile; illudq; ſibi *generaliter in omnibus* Archiepiſcopatibus & Epiſcopatibus ſui Regni,ac ditionum ſuæ Obedientiæ competere,iis ſolis exceptis , qui titulo *oneroſo* ſunt exempti.

Conformiter ad hanc declarationem Regiam,& alteram de 2. Aprilis 1675. prioris confirmativam & explanativam,jus *Regaliæ*,Rege urgente,ac tandem etiam Clero conſentiente, licèt nonnullis Epiſcopis fortiter reſiſtentibus,ad omnes Eccleſias Metropolitanas & Cathedrales extenſum eſt.

XVIII.In Imperio quoad *Regaliam* moderatius agitur, uti notat Zypæus in Jure novo *De elect.n.3.*" ut Epiſcopi „qui & Principes ſint(ut ſunt pleriq;) ſtatim per ſe vel a„lios juramenta debita præſtent quidem, & Regalia ac „feuda ſua relevent;non tamen vacante Sede temporali„tas ad manus Imperatoris ponitur,ſed capitulum admi„niſtrat pro Succeſſore:ſed id fortè,quia Pontifices Ger„manos Imperatores Fredericum, Henricum &c.ſupera„runt;Bonifacius VIII,Philippum Pulchrum aut Succeſ„ſores non item."

Belgii Epiſcopatus,ſi Tornacenſem excipiamus, juri *Regaliæ* ſubjecti non ſunt;unde temporalia per Capitulum aut OEconomum à Capitulo deputandum Sede vacante adminiſtrantur pro ſucceſſore; atq; ipſa beneficiorum collatio novo Epiſcopo reſervatur; juxta ea quæ titulo 9.c.2.dicta ſunt.

TITULUS XV.

De Conſecratione Epiſcoporum.

CAPUT I.

A quibus ; intra quod tempus; & quo loco Conſecratio fieri debeat?

1. *Præcipua in Conſecratione auctoritas erat penes Metropolitanum.*
2. *In conſervanda hac Metropolitanorum auctoritate valde religioſi fuerunt Romani Pontifices.*
3. *Suffraganeorum in Conſecratione olim requiſita fuit præſentia,aut ut minus aſſenſus.*
4. *Tres ut minus Epiſcopi debent eſſe præſentes.*
5. *Hæc diſciplina tam in Græca quàm Latina Eccleſia etiam hodie obtinet.*
6. *Ratio hujus diſciplinæ.*
7. *Præſentia plurium Epiſcoporum ſpectat dumtaxat ad diſciplinam.*
8. *Neceſſitate cogente poteſt interdum ab hac diſciplina recedi;& à duobus Conſecratio peragi.*
9. *Ita Ordinatus Pelagius I. Papa.*
10. *Etiam ab uno Epiſcopo fieri poteſt Conſecratio,nec apud Veteres deſunt axempla.*
11. *Probatur auctoritate S.Gregorii.*
12. *Conformis eſt moderna praxis Curiæ Romanæ.*
13. *Quoad Conſecratorem Epiſcoporum hodierna diſciplina difformis eſt à priſtina.*
14. *Conſecratio tam ex veteri , quam moderna diſciplina debet fieri intra tres menſes.*
15. *Eſt tamen differentia in tempore à quo tres menſes computari debent.*
16. *Quo in loco fieri debeat?*

I. PRæcipuam in confirmatione Epiſcoporum authoritatem per duodecim & amplius ſæcula fuiſſe penes Metropolitanos,titulo præcedenti abundè probatum fuit. Cùm verò confirmatio ab ipſa Conſecratione vix ſejungeretur,ſed Metropolitanus unà cum Epiſcopis Comprovincialibus,examine ſupra electionis forma ac perſona electa facto,ad Ordinationem ſeu Conſecrationem procederet;ſi electionem canonicam & perſonam electam idoneam reperiſſet,mirum non eſt, ſi primas quóq; in Conſecratione Epiſcoporum partes duodecim facilè ſæculis Metropolitano delatas eſſe videamus.

Et quidem Canone 6.Nicæno dicitur:"Illud generali„ter eſt clarum,quòd ſi quis *præter ſententiam Metropoli„tani* fuerit *factus* Epiſcopus,hunc magna Synodus diffi„nivit Epiſcopum eſſe *non oportere.*" Apud Gratianum *Diſt.64.Can.8.*

Hinc

Hinc illud Innocentii I.ad Victricium Epiſcopum:Ex„tra conſcientiam *Metropolitani* Epiſcopi,nullus audeat „*ordinare* Epiſcopum.,. Hoc enim & Synodus Nicæna „conſtituit atq; definivit, " Gratianus ibidem *can.5.*

II.Eam Metropolitani in conſecrandis Epiſcopis ſuis ſuffraganeis prærogativam pluribus inculcat Gelaſius I. apud Gratianum loco citato *can.6.*atq; in illa conſervanda adeò erant religioſi Pontifices,ut Stephanus VI.ne hanc perturbaret,Lingonenſem à populo & Clero ritè electum & Romam pro Conſecratione cum decreto electionis miſſum(recuſante nimirum Lugdunenſi Metropolitano eum conſecrare)illum conſecrare bis renuerit,ac repulerit , ad Lugdunenſem ſcribens & reſcribens , ut ipſe ſuo munere in hujus Conſecratione fungeretur ; tertiò demum interpellatus , vix magna Lugdunenſis pertinaciâ coactus,illum conſecravit; uti latiùs ex Frodoardo in hiſtoria Remenſi refert Baronius ad *annum* 885.

Similiter Gregorius VII.licet ipſe Robertum Carnotenſem ab Epiſcopatu depoſuiſſet; non tamen propterea ſibi alterius ſuffectionem aut ordinationem reſervavit ; ſed ad ordinarios tam electores,quàm Conſecratores illum rejecit.Senonienſi enim Metropolitano & Suffraganeis ita ſcribit:"Eccleſiam illam(Carnotenſem) Canoni„cam electionem in aliquam idoneam perſonam facere „admonuimus;admonemus & vos,ut eidem electioni e„am quam oportet aut per vos, aut idoneos nuntios ve„ſtros diligentiam adhibentes,quem electum Canonicè „cognoveritis,& *manus imponere*,& in Epiſcopum *Con„ſecrare*,nullâ occaſione recuſetis. " *Lib.4. Epiſt.15.*

III.Porrò licet præcipua fuerit in Epiſcoporum confirmatione & Conſecratione penes Metropolitanum auctoritas,aliorum tamen Suffraganeorum ſeu Comprovincialium nequaquam negligendus erat conſenſus , & auctoritas.

Confirmationem enim Epiſcoporum Metropolitano & Epiſcopis Suffraganeis per Canones Nicænos alióſque ſubſequentes per continuam decem ſæculorum ſeriem delatam fuiſſe ſupra oſtendimus. Cumq; ordinatio ſive Conſecratio à confirmatione necdum eſſet ſejuncta etiam Conſecrationem Epiſcoporum,Metropolitano cum Epiſcopis Comprovincialibus delatam fuiſſe cognoſcimus;idq; uno conſenſu Theologi & Canoniſtæ fatentur; eamq; diſciplinam etiam Jure communi ſeu Decretalium conſervatam tradunt ad *Cap.7.* ✠ *De Temp. Ordin.*

IV.Verùm quia difficile erat ad omnem Epiſcopi ordinationem omnes Provinciæ Epiſcopos *perſonaliter* convenire & aſſiſtere, Canone 4. Nicæno cautum fuit,"ut ſi „hoc difficile fuerit vel aliqua urgente neceſſitate, vel i„tineris longitudine,certè tres Epiſcopi debeant in unum „congregari;ita ut etiam cæterorum,qui abſentes ſunt , „conſenſum in litteris teneant, & ita faciant ordinatio„nem."Gratianus *Diſt.64.can.1.*

V.Et licet tum præſens Canon,tum pleriq; alii eandem diſciplinam præſcribentes , videantur non tantùm de Conſecratione;ſed vel præcipuè de electione & confirmatione Epiſcopi agere;nihilominus ex hiſce Canonibus ſtabilita ac conſervata fuit in Græca pariter ac Latina Eccleſia hactenus diſciplina,ut ad Conſecrationem Epiſcopi convenire,eiq; *perſonaliter* aſſiſtere debeant , præter Metropolitanum aliumvè Epiſcopum ordinantem, duo alii Epiſcopi.

"Adſint(ait modernum Pontificale Romanum *Titulo „De Conſecratione Electi in Epiſcopum*)*duo ad minus Epiſ„copi aſſiſtentes*"Et Rituale Græcorum ordinem in Conſecratione Epiſcopi ſervandum præſcribens,ait."*Tres* vero „Pontifices ſive etiam plures,Pontificium omnem orna„tum induti in ſellis ſuis ſedent ante ſacras ſancti altaris „fores."

VI.Rationem hujus diſciplinæ jam pridem aſſignavit Innocentius I.in epiſtola ad Victricium apud Gratianum *Diſt.64. can.4.* " Ne unus Epiſcopus ordinare præſumat „Epiſcopum,ne,ait,*furtivum Beneficium* præſtitum vi„deatur.Hoc enim & in Nicæna Synodo conſtitutum eſt „atque definitum."

Quaſi diceret:noluit Synodus ut Epiſcopus *furtivè* ſive tamquam *fur* clam in Olive Chriſti aſcendat;ſed *publicè*, id eſt,Eccleſiâ universâ,per cujuſq; Provinciæ Epiſcopos repræſentatâ,probante & aſſentiente.

Non abſimilem hujus diſciplinæ rationem dedit S. Anſelmus Cantuarienſis in litteris ad Regem Hiberniæ , improbans in Regno illo,*ab uno Epiſcopo Epiſcopum ſicut quemlibet Presbyterum ordinari*,ſubjungit:"Minùs quàm „à *tribus* Epiſcopis ordinari non debet ; cum propter „multas alias & rationabiles cauſas,quas epiſtolaris bre„vitas non admittit;tum ut *fides, vita, & ſolicitudo ejus „qui invigilare debet idoneis & legalibus teſtibus com„probetur.*"Lib.3.epiſt.147.

VII.Hîc nota,nec Innocentium , nec Anſelmum Epiſcoporum Ordinationes ſive Conſecrationes ſine legi.imo Epiſcoporum numero factas,tamquam nullas invalidaſque rejicere;ſed ſolùm arguere,eas clandeſtinè ac ſine legitima quaſi approbatione peragi; ipſorumq; Epiſcoporum præſentiam non tam ad ſubſtantiam & validitatem Conſecrationis, quàm ad diſcutiendam & comprobandam Ordinationem requirere:quod & probat abſentium Epiſcoporum Comprovincialium per litteras requiſitus conſenſus.

VIII.Licet ergo diſciplina hæc,utpote ab Apoſtolis nobis tradita,& hactenus in Eccleſia reſervata, meritò religioſè obſervetur,nihilominus,ſicut in aliis diſciplinæ articulis contingit,neceſſitate cogente,ex Superiorum judicio,ab ea nonnihil recedi poſſe , & ratio & authoritas probant.

Et quidem in Conſtitutionibus Eccleſiæ Alexandrinæ ſub nomine Apoſtolorum præcipitur, *Ut ordinetur Epiſcopus à tribus Epiſcopis;neceſſitate verò cogente à* DUOBUS. Apud Guilelmum Beveregium in notis ad Canonem 1. Apoſtolorum.

Et in Conſtitutionibus vulgò Apoſtolorum *lib.3.c.20.* "Jubemus autem ut *à tribus* Epiſcopis Epiſcopus ordine„tur , & *ut minimum à duobus* ; ita ut ab uno conſtitui „non poſſit;teſtimonium enim duorum & trium firmius „eſt & certum."

IX.Sic Ordinatus eſt Pelagius I. Epiſcopus Romanus à duobus Epiſcopis & uno Presbytero,ſcilicet, "Dum non „eſſent Epiſcopi qui eum ordinarent, inventi ſunt *duo* E„piſcopi,Joannes de Peruſio,& Bonus de Ferentino,& An„dræas *Presbyter* de Oſtia,& eum ordinaverunt Pontifi„cem ; tunc enim non erant in Clero qui poterant eum „promovere."Anaſtaſius Bibliothecarius in ejus vita.

X.Quin & eadem neceſſitate urgente quidni ab *uno* Epiſcopo Epiſcopus ordinari poſſet?cum ſicuti *trium* ita quoq;*duorum* præſentia ad diſciplinam, non ad ſubſtantiam ſeu eſſentiam Conſecrationis ſpectare videatur: nec deſunt apud veteres hujuſmodi ordinationis exempla.

Syneſius Siderium Palæbiſcæ Epiſcopum à Philone Cyrenenſi ſolo ordinatum fuiſſe refert; additque *Verum in temporibus formidoloſis,ſummum jus prætermitti neceſſe eſt.Epiſt.67.*

XI.Sed in hanc rem digniſſima notatu eſt S. Gregorii ad Auguſtinum Anglorum Apoſtolum reſponſio.Interrogaverat eum Auguſtinus,"Si longinquitas itineris magna „interjaceat,ut Epiſcopi non facilè valeant convenire, „an debeat *ſine aliorum* Epiſcoporum præſentia Epiſco„pus ordinari?"Reſpondit Gregorius:"Et quidem in An„glorum Eccleſia,in qua adhuc *ſolus* Epiſcopus inveniris, „ordinare Epiſcopum *non aliter niſi ſine Epiſcopis* po„tes," Ita Beda In Hiſt. Angl. *lib. 1.c.27.*à quo primùm hanc epiſtolam accepimus;uti notat Vir Eruditus Petrus Guſſanuillæus in notis ad hanc epiſtolam, quæ eſt,31.lib. 12 obſervatq; tam ex antiquis quàm recentioribus editionibus,codicibus manuſcriptis,& auctoribus Eccleſiaſticis,hanc eſſe genuinam epiſtolæ lectionem , vitioſam verò quorumdam exemplarium quæ habet:*Ordinare Epiſco-*

piſcopum non aliter niſi cum Epiſcopis potes. Idem notat ac ſolidè probat Guilelmus Beveregius Presbyter Anglicanus in notis ad Canonem I. Apoſtolorum.

XII. Hiſce conformis eſt moderna praxis Curiæ Romanæ. Hodie quippe, teſte Fagnano, in Litteris pro Conſecratione Epiſcoporum in Indiis apponitur clauſula infraſcripta, videlicet: *Tibi Presbytero, ut à quocumq; malueris Catholico Antiſtite gratiam & communionem Sedis Apoſtolicæ habente accitus & in hoc illi aſſiſtentibus duabus vel tribus* DIGNITATIBUS, *munus Conſecrationis recipere valeas.* Ad *Cap.* 7. ẍ *De temp. Ord. n.* 20.

XIII. Quoad ipſum verò Conſecratorem Epiſcoporum hodierna diſciplina à priſtina nonnihil diſſona eſt. Nam juxta diſciplinam Sacris Canonibus & Decretalibus Gregorii IX. expreſſam, ordinarius Conſecrator eſt Metropolitanus reſpectu ſuorum Suffraganeorum; hodie verò ſicut Epiſcoporum Confirmatio, ita & Conſecratio ad Pontificem devoluta eſt. Unde in Pontificali Romano ſub titulo *De Conſecratione Electi in Epiſcopum* præmittitur hoc monitum: " Nemo conſecrari debet, niſi priùs conſtet „ Conſecratori de *commiſſione* conſecrandi, ſive per *Lit-„ teras Apoſtolicas*, ſi ſit extra Curiam; ſive per *commiſſio-„ nem* vivæ vocis oraculo à Summo Pontifice *Conſecrato-„ ri factam*, ſi Conſecrator ipſe ſit Cardinalis."

Et ex præſcripto ejuſdem Pontificalis, Ordinator priuſquam Conſecrationem inchoet, petit ab Epiſcopis Aſſiſtentibus, & Electum Conſecratori ut eum ad onus Epiſcopatus ſublevet, præſentantibus; *Habetis mandatum Apoſtolicum?* quo lecto demum ad Conſecrationem procedit.

XIV. Jam pridem in Concilio Calchedonenſi decretum fuit, "ut intra *tres menſes* Epiſcoporum ordinationes „ fiant, niſi inexorabilis utiq; neceſſitas effecerit, ut dilati-„ onis tempus prorogetur." Gratianus *Diſt.* 75. *Can.* 2.

Synodus Tridentina advertens plures Epiſcopos electos, munus conſecrationis negligere; rati ſibi ſufficere accepta confirmatione, ea quæ juriſdictionem & temporalium adminiſtrationem & uſum ſpectāt, pleno jure obtinuiſſe, edixit: " Eccleſiis Cathedralibus, ſeu ſuperiori-„ bus quocumq; nomine ac titulo præfecti, etiam ſi San-„ ctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, ſi munus Conſe-„ crationis intra *tres menſes* non ſuſceperint, ad fructu-„ um perceptorum reſtitutionem teneantur: ſi intra toti-„ dem menſes poſtea id facere neglexerint, Eccleſiis ipſo „ jure ſint privati." *Seſſ.* 23. *c.* 2. *De Reform.*

XV. Sive ergo priſtinam ſive modernam ſpectemus diſciplinam, Conſecrationi peragendæ trium menſium tempus eſt præfixum; hac tamen differentia, quod Canon Calchedonenſis (uti rectè monet Lupus) "à *cœpta vacatio-„ ne*, Tridentinum verò Decretum à *data* per D. Papam „ *confirmatione*, velit tres menſes computari."

Dum enim Metropolitano & Epiſcopis Comprovincialibus præcipuæ partes eſſent in eligendo, confirmando & conſecrando Epiſcopo, omnia facilè intra tres menſes à die vacationis expediri poterant: ſed devoluto jure confirmandi & providendi ad Sedem Apoſtolicam, vix poſſibile eſt, ut omnia intra tres menſes à die vacationis expediantur; ideòq; à die obtentæ proviſionis Apoſtolicæ tempus trium menſium conſecrationi præfixum computari cœpit.

XVI. " Conſecratio verò, ait Synodus Tridentina loco „ citato, ſi extra Curiam Romanam fiat, in Eccleſia, ad „ quam promoti fuerint, aut in Provincia, ſi commodè „ fieri poterit, celebretur."

CAPUT II.

De Juramento ab Epiſcopis ante Conſecrationem Romano Pontifici præſtando.

1 *Ab ordinandis exigi profeſſionem juratam olim Patribus diſplicuit.*
2 *Profeſſionem obedientiæ ſine juramento olim Epiſcopi etiam præſtabant ſuis Metropolitanis.*
3 *Circa ſæculum* 11. *profeſſioni obedientiæ cœpit adjungi juramentum.*
4 *Sola obedientia Canonica promittebatur uſq; ad tempora Gregorii VII. qui novam juramenti formulam induxit.*
5 *Novam hanc eſſe formulam probatur.*
6 *Sæculo XIII Juramentum cum dicta formula exigebatur in conceſſione* Pallii.
7 *Eodem ſæculo exigi cœpit per Romanos* Pontifices *ab Epiſcopis eorum ordinationi* immediatè *ſubjectis: & per Metropolitanos à ſuis Suffraganeis.*
8 *Hodie ab omnibus Epiſcopis præſtatur Romano Pontifici juxta formam in Pontificali expreſſam.*
9 *Tres priores articuli in formula juramenti expreſſi, conformes ſunt Juramento fidelitatis à vaſallo præſtando Domino directo.*
10 *Refertur quartus articulus juramenti; & quæ ſit ejus genuina lectio oſtenditur.*
11 *Quid per* Regalia Sancti Petri *intelligatur.*
12 *Quintus articulus.*
13 *Sextus articulus.*
14 *Septimus articulus.*
15 *Tres poſteriores articuli cum quadam moderatione intelligendi.*
16 *Viſitationis Liminum Apoſtolorum, de qua in articulo ſeptimo, meminit Synodus Romana anno* 743.
17 *Viſitare Limina Apoſtolorum primitus idem fuit quod ad Synodos convenire, & ſolos Epiſcopos ad Metropolem Romanam pertinentes obligabat.*
18 *Quare citius Metropolitanis quàm reliquis Epiſcopis hæc obligatio fuerit impoſita?*
19 *Hodie omnibus generaliter Epiſcopis vi Juramenti imponitur, & quare?*
20 *Quoties Epiſcopi Belgii Limina Apoſtolorum viſitare (debeant?*
21 *Quid per Limina Apoſtolorum in formula juramenti intelligatur?*
22 *Quis præcipuus ſcopus viſitationis.*
23 *Juxta formulam Juramenti Epiſcopi non niſi legitimo impedimento detenti per ſpecialē nuntium huic obligationi ſatisfacere poſſūt: & qualis debeat eſſe ille Nuntius*
24 *De praxi & conſuetudine Belgii, Epiſcopi viſitationem hanc abſolvunt per Nuntium.*
25 *Refertur articulus octavus Juramenti; & oſtenditur quomodo hic & alii articuli cum quadam moderatione ſint intelligendi.*
26 *Proponitur articulus nonus Juramenti.*
27 *Sæculo etiam XIV. ſimile juramentum fidelitatis & obedientiæ ab Epiſcopis præſtabatur Metropolitanis.*
28 *Formulæ hodiernæ multa addita ſunt poſt tempora Gregorii VII.*

I. PRiſtina Patrum ætas attendens, quam enixè ac verè Chriſtus inculcâſſet, & Apoſtolus Jacobus monuiſſet, *non jurare omnino; ſit autem ſermo veſter, eſt, eſt, non, non, quod autē his abundantius eſt, à malo eſt.* Matth. 5. admodum ſolicita fuit, ne citra neceſſitatem inevitabilem juramentum, præſertim à Miniſtris Eccleſiæ exigeretur.

Hinc illud etiam ſæculo 9. Concilii II. Cabilonenſis: „ Dictum eſt interea de quibuſdam fratribus, quod eos „ quos ordinaturi ſunt *jurare* cogant, quod digni ſint, & „ contra Canones non ſint facturi, & obedientes ſint Epiſ-

„ copo qui eos ordinat & Eccleſiæ in qua ordinan-„ tur. Quod juramentum quia *periculoſum* eſt, omnes u-„ nâ inhibendum ſtatuimus." *Can.* 13.

Et in Conventu Epiſcoporum, Abbatum, Comitum, vel Majorum natu Francorum juſſu Ludovici Pii Imperatoris anno 816. Aquiſgrani habito Decretum eſt: "De „ Epiſcopis verò in Longobardia conſtitutis, qui ab his, „ quos ordinabant, *Sacramenta* & munera contra divi-„ nam & canonicam auctoritatem accipere, vel *exigere* „ ſoliti erant, modis omnibus inhibitum eſt, ne ulterius „ fiat: quia juxta Sacros Canones uterque gradu proprio „ talia facientes decidi debent." *Cap.* 16. & refertur *lib.* 1. *Capitular. Regum Francorum cap.* 91.

II. Ipſam juramentorum exactionem præcipuè diſpliguiſſe, non verò obedientiæ profeſſionem ſat innuunt illa ipſa Regum Francorum Capitularia; in quibus *lib.* 7. *cap.* 466. legitur: "Quando Presbyteri aut Diaconi per „ Parochias conſtituuntur, oportet eos *profeſſionem* E-„ piſcopo ſuo facere." Quid hæc profeſſio contineret, titulus ipſius Capitularis oſtendit: " Ut Presbyteri & Dia-„ coni quando per Parochias conſtituuntur, *ſtabilitatis* „ & *obedientiæ ſuæ* atque *ſtatuta ſervare* promiſſionem „ ſuo faciant Epiſcopo."

Similem profeſſionem ſuis Metropolitanis in ſua ordinatione faciebant Epiſcopi. Extat in Appendice tomi 8. Conciliorum generalium *col.* 1881. profeſſio Adalberti futuri Epiſcopi Morinenſis, Hincmaro Rhemorum Archiepiſcopo oblata, in qua præter profeſſionem fidei habetur: "Privilegio etiam metropolis Rhemorum Eccle-„ ſiæ ac ejus *Præſulis*, ſecundum Sacroſanctos Concilio-„ rum Canones, & Decreta Sedis Apoſtolicæ ex Sacris Ca-„ nonibus & legibus promulgata, pro ſcire & poſſe, abſq; „ dolo & ſimulatione, vel indebita & pertinaci contradi-„ ctione, me *obediturum* profiteor."

Eamdem profeſſionem eidem Remorum Archiepiſcopo feciſſe Hincmarum Laudunenſem Epiſcopum ejus nepotem ſcribit Amoinus, aut ejus Continuator ad annum 870. eamque in Concilio apud Attiniacum Epiſcoporum decem Provinciarum, cùm de multis, atque inter alia de inobedientia erga ſuum Archiepiſcopum impeteretur, propriâ manu ſubſcriptam porrexit.

Porrò in hac profeſſione nullius Juramenti mentio occurrit; nec aliud quàm Canonicam obedientiam Metropolitano debitam exprimit. Unde Hincmarus Remenſis de Laudunenſi loquens ait: "Non debuerat ob-„ liviſci *profeſſionis* & ſubſcriptionis ſuæ, ante Ordina-„ tionem Epiſcopalem: qui coram Altari Sanctæ Ma-„ riæ, & cunctis qui adfuerunt, non ſolùm de Remenſi „ Eccleſia, & de Laudunenſi Parochia, verùm & de „ Rhemorum Provincia Epiſcopis, & aliis diverſi ordi-„ nis Viris, ſecundùm morem Rhemenſis Eccleſiæ, ſicut „ *ſoliti erant Epiſcopi Ordinandi ſubſcribere*: poſt Ca-„ tholicæ fidei profeſſionem, de *obedientia* ſua ſecundùm „ ſacras regulas erga *Rhemorum Metropolim* propriâ ma-„ nu ſubſcripſit."

III. Tametſi circa ſæculum undecimū profeſſioni Juramentū ſubinde adjungi cœperit, nihilominus illa profeſſio ſolam adhuc *Canonicam obedientiam* reſpiciebat; quod ex profeſſione Thomæ Eboracenſis factâ S. Lanfranco Archiepiſcopo Cantuarienſi manifeſtum eſt.

Poſtquam enim anno 1072. multùm diſputatum fuiſſet de ſubjectione, quam Eccleſia Eboracenſis debebat Eccleſiæ Cantuarienſi, tandem " Lanfrancus Dorober-„ nenſis Archi-Epiſcopus ex antiqua Anteceſſorum con-„ ſuetudine oſtendit, Archi-Epiſcopum Eboracenſem „ profeſſionem Archi-Epiſcopo Cantuarienſi facere etiā „ cum *Sacramento* debere (inquiunt Acta Concilii An-„ glicani tom. 9. Conciliorum generalium *Col.* 1211.) ſed „ ob amorem Regis, Thomæ Archiepiſcopo Eboracenſi „ Sacramentum relaxavit, ſcriptamque tantùm profeſſio-„ nem recepit, non præjudicans Succeſſoribus ſuis, qui vo-„ luerint *Sacramentum* cum profeſſione à Succeſſoribus

„ Thomæ exigere." Hactenus Acta dicti Concilii; quibus ſubjicitur profeſſio Thomæ Eboracenſis facta Lanfranco Cantuarienſi in qua hæc leguntur: " Ego Thomas Ordi-„ natus jam Eboracenſis Eccleſiæ Metropolitanus Anti-„ ſtes, auditis cognitiſque rationibus, abſolutam tibi Lan-„ france Dorobernenſis Archi-Epiſcope, tuiſque Succeſ-„ ſoribus, de *Canonica obedientia* profeſſionem facio: & „ quidquid à te, vel ab eis juſtè ac canonicè injunctum „ mihi fuerit, ſervaturum me eſſe promitto.

IV. Sacramentum ergo ſive juramentum profeſſioni adjici quidem cœpit; at nihilominus *ſola obedientia Canonica* hactenus exigebatur; neq; aliam etiam à Rom. Pontificibus exactam fuiſſe vel in Ordinatione Epiſcoporum aut Metropolitanorum; imò nec in conceſſione *Pallii* Archiepiſcopalis legitur ante tempora Gregorii VII. qui primus anno 1079. à Patriarcha Aquilienſi in Concilio Romano exegit non *Canonicam* dumtaxat obedientiam; ſed Juramentum *fidelitatis* non abſimile illi, quod Vaſallus præſtare ſolet Domino directo: *Non ero in conſilio, neque in facto, ut vitam, aut membra, aut Papatum perdant, aut capti ſint malâ captione.*

V. Novam fuiſſe hanc juramenti formulam ſufficienter quoque probat epiſtola Paſchalis II. ſub finem ſæculi 11. aut initium ſæculi 12. ſcripta ad Archiepiſcopum Panormitanum, cujus fragmentum extat in *Cap.* 4. ẍ *De elect.* & integra refertur in prima Decretalium collectione Antonii Auguſtini eodem titulo *cap.* 21. & tomo 10. Conciliorum inter epiſtolas Paſchalis II. ubi tamen inſcriptio alia eſt; *nec mirum*, inquit Vir Eruditus Franciſcus Florens ad titulum *De electione pag.* 119. edit. anni 1679. *eodem enim exemplo, ad plures Metropolitanos miſſam fuiſſe, varietas inſcriptionis indicat.*

Ita Litteras orditur Paſchalis: "Significaſti Reges & „ Regni Majores admiratione permotos, quod Pallium „ tibi ab Apocriſariis noſtris tali conditione oblatum fue-„ rit, ſi Sacramentum, quod à nobis ſcriptum detulerant „ *exhiberes*," vel ut alia lectio habet, *jurares*.

Hæc quid aliud, quam rem hactenus inuſitatam, quæ ſuâ novitate admirationem ingerere ſolet, indicant? Quod & totus epiſtolæ contextus oſtendit; qui unicè in hoc collimat, ut evincat, Pontifici liberum eſſe in conceſſione Pallii exigere juramentum, quod pro conſervanda Eccleſiæ unitate, & obedientia in Sedem Apoſtolicam judicat neceſſarium; unaque obloquentium argumentis occurrere conatur; atque ipſius juramenti æquitatem & neceſſitatem adſtruere.

Mirum ergo videri non debet, ſi nec in Ordine Romano veteri, nec apud Alcuinum, Amalarium, Rabanum Maurum, atque his recentiorem Rupertum Abbatem, ulla hujuſmodi juramenti mentio occurrat; quamvis omnes ex profeſſo de *Pallio* ſcripſerint; cumque omnes vel Galli, vel Germani, aut Scoti fuerint, non obſcurè innuitur, illis in partibus juramentum hoc, etiam in receptione Pallii, ſerius notum fuiſſe.

VI. At ſæculo decimo tertio in conceſſione Pallii, Romanos Pontifices à nonnullis ſaltem Metropolitanis hujuſmodi juramentum exegiſſe, evincunt acta Innocentii III. edita à Franciſco Boſqueto; in quibus paginâ 64. extat Formula dandi Pallium cum adjuncto fidelitatis juramento ſimili Gregoriano.

VII. Quin & eodem labente ſæculo invaluiſſe, ut idem juramentum exigeretur etiam ab Epiſcopis ad ordinationem Pontificis Romani immediatè ſpectantibus; ſive, *à ſuis Coepiſcopis ſibi immediatè ſubjectis*, teſtatur Gregorius IX. *in Cap.* 13. ẍ *De Majoritate & Obed.* ibidem reſpondens, ſimile quoque juramentum exigi poſſe per Metropolitanum ab Epiſcopis ſibi ſubjectis; eoque debere eſſe contentum; hoc eſt, juramento Gregorii VII. de quo in *Cap.* 4. *De Jurejurando*; uti ad dictum Cap. 13. monet Gloſſographus, verbo, *forma*.

VIII. Poſtquam verò omnium Epiſcopatuum proviſio ad Sedem Apoſtolicam, excluſis Metropolitanis & Epiſcopis